

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
Орган заповідей організації українських націоналістів
в США

ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXI Число 223 Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 23 вересня, 1923. VOL XXXI. No. 223. Jersey City, N. J., Tuesday, September 25, 1923. THREE CENTS

УРЯДОВА КОМІСІЯ ЗА СТРОГОЮ РЕГУЛЯЦІЮ ВУГЛЕВИХ КОПАЛЕНЬ

ВАШІНГТОН, 22 вересня. — Вуглева Федеральна Комісія пропонує урядові свою opiniю про потреби вуглевого промислу, а головним чином, якими способами зарадити беззастережним переваром в добування вугля (страйкам та докладам), з яких передбачено вуглевої комісії найважливіше, а саме, радить федеральному уряду, щоб він зарядив широкую регуляцію (управління) вуглевого промислу, виключаючи до цієї цілі федеральні комісії для межестроїного торгівлі.

На будуче, на думку вуглевої комісії, навіть виваляти до уряду факти про вуглевий промисел повинна комісія для межестроїного торгівлі.

СПРОБИ ПОМОГОДИТИ ДРУКАРСЬКИЙ СТРАЙК В НЬО ЙОРКУ НЕ ПОВІДАЛИСЯ

НЬО ЙОРК, 24 вересня. — Щоб скінчити страйк нью-йоркських друкарів та довести до якоїсь полагоди непорозуміння між центральною друкарською конією та її ньюйоркським відділом, що викликав страйк ньюйоркських друкарів без дозволу централі, скликано на нещодавно масові збори членів ньюйоркського дозволу. Ці збори мали постановити розв'язання цього локалі та підтвердити контракт, який центральна конія зробила з мастителями друкарів.

Місто цього вийшло зовсім щось другого. Збори не згодилися пристати на пропозицію собі угоду та не захотіли розв'язати своєї місцевості. Тим самим вони постановили боротися до самого кінця. За дальшим страйком заввадили про всі голоси.

Голова міжнародної конії друкарів представив зроблений ним контракт як найкращий, який можна лише зробити, але учасники зборів не захотіли його слухати. Колиж він ще спротивився тому, аби на президії знову місце голова місцевої конії, який веде страйк, страйкарі не захотіли цього послухати та покинули збори.

В наслідок цього страйк ньюйоркських друкарів триває далі, і десять ньюйоркських днівників (8 в англійській мові, 1 в італійській та 1 в німецькій) з'являються далі збірним виданням на пару сторінок.

ФАРМЕРИ ХОЧУТЬ МИТА НА ЗБИЖА

ВАШІНГТОН, 21 вересня. — Міністерський конгресмен Америкс, голова рішучого комітету обох палат конгресу, мавши ним довшу конференцію з президентом Куліджом, представляючи йому доповідання американських фермерів.

На його думку, треба було закласти в Злучених Державах високе мито на заграничне збіжжя, яке не допускало б сюди дешевше заграничне, головним чином канадське, збіжжя.

НА ДОПОМОГУ ЯПАНЦІМ

ВАШІНГТОН, 22 вересня. — Зі звіту Американського Червоного Хреста за останній тиждень виходить, що Америка дожила на допомогу для японських жертв землетрусу коло 10 мільйонів доларів, себто два рази тільки, що постановила собі зібрати.

ЧИ УРЯД МАЄ ПРАВО КОНФІСКУВАТИ ГОРІВКУ НА ПОВНІМ МОРОЗІ

ВАШІНГТОН, 22 вересня. — Пів розгорта Найвищого Суду Злучених Держав приїде незадовго при справі, в якій головним питанням є, чи американський уряд має право порозв'язати ревізію та конфіскувати алкогольні напійки на кораблях, котрі нахальються поза 3-мильним прибережним обривом.

ВСЕ ЩЕ ЗА ЛІГО

ВАШІНГТОН, 22 вересня. — Сенатор Андервуд, один з провідників демократичної партії, вів публічну заяву, що чутки, бувають він покинув свої погляди в користь Ліги Народів, є неправдиві.

ХОЧУТЬ СКІНУТИ ГУБЕРНАТОРА

ІНДІАНОПОЛІС, Індіана, 21 вересня. — Незадовго має тут відбутися засідання головного комітету республіканської партії, котрий має постановити, чи теперішній губернатор Макрей, що недавно оголосив себе банкрутом, має зрештою свого уряду. Більшість серед комітету є за ревізією, але губернатор опирається на ревізію всім силами.

СТРАЙК ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ЦІЛИ

ШІКАГО, Іллінойс, 22 вересня. — Промислові Робітники Сітти (Ай. Даблю. Даблю.) оголосили страйк робітників, працюючих на кораблях на Великих Озерах та Мексиканській Залив. Цілою страйку має бути демонстрація за англійським на волі всіх політичних вважків з американських вважків.

Страйк має початися в суботу. Урядники перевозити підприємств кажуть, що заклику нікого не послухав, та що кораблі їдуть, як звичайно.

РУХ ТРАМВАЙ В НЬО ДЖЕРЗІ

ТРЕНТОН, 22 вересня. — Заряд трамвайного підприємства Паблін Сервіс, що має трамвай в цілій сестрі Ньо Джерзі, подає, що вони повернули рух на всіх ліній та що рух сей майже вже зовсім нормальний.

БОРІТЬСЯ ЗА КУ-КЛАКС-КЛЕН

ОКЛАГОМА СІТИ, 22 вересня. — Стейтсмен губернатор Волтон загрозив стейтсменів законодавства, котрі викликалися на надзвичайну сесію, що військова влада, яка повинна стейтсменів, протиставити їм сесію, та що він знає ще більше війська для задушення сілого асфальту руху проти уряду.

НЕБЕЗПЕКА АЛЬКОГОЛІЗМУ РОСТЕ

НЬО ЙОРК, 22 вересня. — Міські лікарі, що робили доповіді над алкоголізмом в місті Ньо Йорку приїшли до переконання, що алкоголізм (нікнієство) в місті поширюється тепер багато більше, як в 1914 році.

15000 СТУДЕНТІВ НА ОДНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Ньюйоркський Університет буде мати свого зимового семестра 15,000 студентів.

ПРОГІБШИННА ВІЙНА В ШІКАГО

Наслідком війни проти прогібшій погіб в суботу вночі відомий в Шікаго політик Ерікст Ландгрен. Поліція збрала зараз після цього ревізію в 56 салонах та арештувала 782 особи за порушення закону Волстела.

ВІРІВ АВТІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Після обрахунків міністерства торгівлі, фабрики автів в Злучених Державах виробили за перших 8 місяців цього року більше як два рази тільки пасажирських автів, як зробило на цілий 1921. та 1922. рік. До кінця серпня 1923 року вироблено тут 2 мільйони 431,063 тисяч пасажирських автів та 258,771 тисяч вантажових (траків).

ПОШЕСТЬ ТИФУ НА ЛОНГ АЙЛЕНДІ

В місті Істлі, на Лонг Айленді, коло Ньо Йорку наведено 12 випадків нещасті тифу. На думку лікарів, це є випадки епідемії, яка однак не їх докучає не переїде поза межі містечка.

ФАТАЛЬНИЙ „ОЖЕЛЕК“

В селі Підбірках на Львовом на завазі в домі Михайла Мазуркевича прийшло поміж парубками Глофком, Вітовичем і Михайлом Шидловським до бірки, в якій Вітович проби Шидловського ножем. Шидловський вів труном на місці. Причиною непорозуміння поміж парубками має бути польський „ожелек“ на шапці Вітовича. Переважаний страйком вітовичем Вітович утік з хати, але над раном сам віддався в руки поліції.

12 ГОСПОДАРСТВ ІЗ ДИМОМ

В Утерях (нов. Ліско) згоріло до тла 12 сілських господарств. Пожежа повстала наслідком необережності.

ОСКАР ВАЙЛД І СПІРИТИЗМ

Спіритизм не має майбутнього, де стільки щирих прихильників, що в Англії. Багато славних людей займаються зовсім поважно спіритизмом — як приміром сер Олівер Ладж — про котрих не можемо сказати, що є легковірні. І Конні Дойл, славний автор літератури про Шерлока Голмса, зробився після війни, — в котрій утратив сина — фанатичним прихильником спіритизму. Невдавано в „Окулт Ревю“ помістив дочка одного англійського вченого обширну статтю з заявами, які — одержала від самого покійного англійського письменника Оскара Вайлда: „Між тими поглядами — котрі понабибали великим плаксиві — є і такі, що могли би зацікавити і людей, що не є спіритистами. Вайлд, своїм звичаєм — не забув висловлювати мальовничо й „дошочу“. Прим.: Лебедом повний місяць поплине на край світа, а там повисне над зодолити гарбуз з синім ніж“. Потім зовсім у стилі „справжнього“ Вайлда: „Бути мертвам то найприкрішша штука цілого життя — за відміною: бути оженим а-бо бути гостем якогонебудь учинця“.

НОВІ ЛІТАКИ В АНГЛІЇ

Британське міністерство для авіації задуває збудувати для нових авіаційних літаків. Цей тип служимий для комунікації з європейськими торговельними осередками, другий сповнятиме зодолити плаву в Англії. Ці літаки даватимуть подорожним ровний комфорт. Вони матимуть електричні апарати-кухні, кабінки бездротного телеграфу і мотитимуть забирали з собою більшу кількість води до пити. Будуть також скриньки для холодження. Аероплани ці мотитимуть летіти до 10 тисяч стій високо, а ностимуть з собою нафти й оливи для подорожнього двигла на 1,300 англійських миль. Ця кількість оливи вистарчить, щоб літак летів 90 миль на годину. Третій тип призначений для комунікації з Близьким Сходом, а дасть подорожнім такий сам комфорт як і попередні типи.

КОЛЬОНІЯ МАСАРИКА В МІННЕСОТІ

Між ріками Ст. Луїс і Гваїт-Фейс (Міннесота) американські Чехо-Словаки оснували нову колонію. Старшу з них назвали Недавлеу, молодшу в честь першого президента Чехословаччини, республіки Масарика.

ВІТРОВИ ТУРНИ

Давній як мала країна, не має доволі утал до руху фабрик і т.п. тому шукають інших жерел руху. Професор Ля Кур почав іще з кінцем минулого століття працювати над використанням вітру для цієї цілі. До тепер уліпшав свої винаходи, що при допомозі його може використовувати електрику для одної мафії фабрики. Крім цього використовують у Данії вітер для висувування мочарів. Сьогодні використовують вітер на найбільшій фабриці. Так можуть, як вище про Давіда, також облекшити тураті електричними центрами а заощадити мільйони грош, коли на поодинокі місця, побудують ставці турбини для вітру. Вони як сучасні машини можуть добувати з землі воду для пити людям і звіртам, для зрошування пілля і городів, для відправування шидної води. В Америці вважають господарство не поступовим, коли не має боай такої турбини; більші господарства мають таких турбін кілька десятків. У Голландії використовують турбінні мочарі. В Данії є вже сотки їх великих поєдностей, або сільських. В новітніх часах вітряні турбіни вже більше поширюються по світу. Кодемо такої турбини відповідає до потреби прикріплено на верху 25 або 15 метрів високого, ретельно обробленого стовпа, а велика поєднина на воді. Така турбіна може на кожну годину витягнути 4 до 600 галлонів води до висоти 15 км. Турбіна з колесом 0.3 метр. проміру на 16 метрів високої рушуватиме може на годину витягнути воду 10,000 до 15,000 вітрів у резервуар, котрі стоять на 20 метрів високої рушуватиме, можуть зовсім в воду цілу громаду а окремими рудами можна розправдувати воду. Можна турбінами використовувати штучну воду. Мінусів турбини досі не доказали, що при допомозі штучної довші машини річно одтворюють три живих. Сьогодні існують уже активні товариства для штучного дощу; вони використовують силу вітру.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОСПІХ

Польський уряд так дуже спішиться з друком нових банків, що на чверть мільйонів, випущених на дні в обіг не зрівніє перестрі корекції і замість теперішньої дати емісії поставив „січень 1823 р.“

В БОЛГАРІЇ ЗАЧАЛАСЬ СЕЛЯНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ ПРОТИ ТЕПЕРІШНЬОЇ ВЛАДИ СТАНКОВА

СОФІЯ, столиця Болгарії, 23 вересня. — Повстання селянства проти нової влади Станкова в Болгарії шириться в цілому країні.

Із сіл зібралось 100,000 озброєних і досить добре організованих селян, котрі намірують на Софію, з наміром покласти теперішню владу і привернути правління подібно своєю програмою як було за пок. прем'єра Станіульєвського.

Міністерський кабінет під проводом короля Бориса відбуває довге засідання, яке триває цілий ніч із суботи на неділю.

Правительство вислало проти наступальних збройних селян два полки війська. Кажуть, що війська ще здержали наступ.

Сей рух є чисто селянський, але комуністи його планують. Вони заповили залягати страйк на початок для підпору селянського збройного руху.

На сербській границі зачиняються великі рухи по обох сторонах.

СТАН ОБЛОГИ В БОЛГАРІЇ.—ПАРЛАМЕНТ РОЗПУЩЕНИЙ

СОФІЯ, 23 вересня. — Болгарський король Борис підписав вчора, вночі три декрети: перший про відношу кабінету; другий про розпуск парламенту (собрання); третій про проголошення стану облоги в країні.

Кажуть, що король проголосив нові парламентарні вибори на 4-го або 11-го падолістас. р.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „РЕПУБЛІКА“ В БОЛГАРІЇ ТРИВАЛА 15 ДНІВ

СОФІЯ, 23 вересня. — Болгарське правительство оголосило урядово, що відклав прем'єр Станков обійма владу в Болгарії, спокій в країні не був закладаний. Дня 20. с. м. комуністи намагалися протаросити советизм в деяких віддільних округах краю. Триста комуністів напало було на барани в Старі Загорі в четвер понодінь, але їх прогнали. Згинуло з них п'ятьох, а 10 було ранених.

Також біля дієти комуністів напало було на Чирпан. Але напад ні не вдався і вони втікли. Вони зобразили залязаний шлях перед приходом особового поїзду, але поїзд вартувався перед катастрофою. Жандарми, котрі стежили за комуністами, убили або ранили 30 осіб.

В Нювій Загорі 300 комуністів приступило до атаки на ратушу. Вони захопили будинок і проголосили советську республіку, яка тривала 15 днів. З Ямбюлі вислали проти цієї „республіки“ військо, яке „республіку“ вигнало з ратуши. Військо убило 34 комуністів, а стратило двох жовнірів. Решту комуністів полове.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР КАЖЕ, ЩО НІМЕЧЧИНА МУСИТЬ ПОКИНУТИ ОПІР В РУРЦІЇ

ПАРИЖ, 23 вересня. — Мін французький прем'єр Пуанкаре виголосив три реальні промови.

В своїй промові він заявив, що Німеччина мусить відступити Франції безумовно і покинути боротьбу в Рурці. Він заявив, що Французи не дадуться настрашати німецьким більшовизмом.

Як в 1918 році — казав він — так і тепер є люди в Німеччині, котрі мають очі а не видять; мають уста, а не чуять. Пора вже Німцям, продовжувати, призначити даремність свого опору, і бачити, що вони суцільні в додні.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗА ЗДІЯЧЕНО НАТЗНКОВИ В РУРЦІЇ

БЕРЛІН, 23 вересня. — Німецьке правительство готове покинути боротьбу проти французької окупації в Рурці і піддатися насиль французькому окупанту.

Зави се станеться, вони повинні приготуватися до свого німецького публіку, представляючи їй безсильність німецького опору.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ГОТОВИТЬСЯ ПРОТИ ПОВСТАННЯ

БЕРЛІН, 23 вересня. — Німецькі націоналісти готуватися до повстання і до повалення влади Штрессмана, у випадку, який він піддався французькій окупації в Рурці.

Знова правительство Штрессмана також готується проти того повстання.

На випадок такого повстання президент Німеччини Еберт оголосить воєнний стан в цілій державі.

НІМЕЦЬКА МАРКА ЩЕ КАЧАЄ

БЕРЛІН, 23 вересня. — В минулий вівторок тут продавано німецькі марки по 300 мільйонів за одного американського долара.

ІТАЛІЯ ПРЕДЛАГАЄ НЬО-СЛАВІН ВІСКОМІЙ СОЮЗ

РІМ, 23 вересня. — Тутешні газети повідомляють, що небагато мають зачатися переговори між Італією і Ньо-Славією у справі вирішення спору за державне становище престані Фіуме.

Кажуть, що італійське правительство хоче предлажити Сербії військовий союз, якщо вона уступить Італії у справі Фіуме.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА“

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАНИЙ ЛІТЕП. РОЗКІДКО, ЛОПІВ, ЧЛЕН. СТУПІВ, КНИЖОЧОК, СТА. ТУПІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛІСТОВИХ ЦІПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВА ТОВАРИСТВ І СЕРТИФІКАТІВ, МАСОПІСІВ І ВСІХ ІНШИХ РЧИН, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШІМ ЦІНАМ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВИДІЛ. І. М. СОЮЗА УВАЖАТИСЯ ЗІ ВСІМІ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЇХ ВЛАСНИХ ДРУКАРНІ НА АДРЕС: 63 Grand St., Jersey City, N. J.

„СВОБОДА“

